

segurs (cf. encara els balears *Alaró* i *Alaior*).

Que tot això vagi amb un germà ibèric (més llunyà ací, més pròxim en altres) del basc *olo/ola* 'cabanà', 'botiga' etc. no es pot donar encara per ben segur, però sí com una possibilitat molt versemblant.³ 5

Descarto com una especulació de fonètica massa aventurada, pensar en aquest nom inicial *Olé* pogués resultar de velarització d'una E- davant -L-, com la que potser explica el nom *Olibā*, *-bān*, i el NP *Oliba* partint d'ELIPANDUS (cf. l'art. *Quer-libā*). Més aviat podíem pensar que —així com hi ha una intermitent aparició de la I- en els noms ibèrics (TÚRISSA/TÚRISSA/*Tossa* etc. i sospitem que a això es degui la doble inicial ILERDA/ LERSDA>*Lleida* —. Si sospitem que I- fou algun element determinatiu prescindible, i que una O- inicial vagi tenir també una funció semblant; ens hi induiria el duplicat *Olorda/Lord/Llordā/Lordat* i el bigordà *Lourde*; també d'una E- inicial ens han induït a una sospita semblant els articles *Gosol* (EGOSA) i EGARA. Llavors encara hi hauria una escletxa oberta per a una unió més fonda entre OLERSDULA i (D)LERSDA. Resti, però, això per al futur; o bé limitem-ho al cas individual d'*Olorda*. Perquè és infinitament més probable⁴ que *Olot* i tots els del Nord del Princ. van amb el mot basc *olo* 'botiga, post'. 25

¹ Orig. perdut, però publ. segons còpia de 1208. Torna a publicar-ho Font Rius *C.d.P.* I, 11, p. 21.12, quasi sense cap variant, però ai! justament imprimeix nom que interessa en la forma *Olerduda*, que té tot l'aire d'una err.tip.; no salvada en la fe d'err. a la fi del vol. II d'aquesta obra, si bé es nota que no hi ha rectificacions sinó des de la meitat del vol. S'endevina que un corrector de proves «savi» volent corregir la *t* posà *d* més o menys damunt, i el tipògraf ficà la *d* davant i darrere.—² 35 Divulgadores i algun cop també útils, almenys topogràficament; T.Creus i Corominas, «San Miguel de *Olèrdula*, monografia» 46 pp., Vilanova i G.—

³ P. ex. ens preguntem si no podria haver-hi una evolució com *-lesda>-lsdla>-lesdula/-lerdula*, que ens duria ací encara més a la vora de l'ètimon de *Lleida*. Cal rebutjar una temptativa a la babalà que assajà l'audaç bascòleg Edward Dodgson (epistolàrment, no sé si arribà a publicar-ho) intentant una anàlisi del nom d'*Olèrdola* amb «elementos vascuences» *or* 'monte' + *erdi* 'medio' + *ola* 'fàbrica', o sea 'la fàbrica del medio monte'. Passem per l'arriscadíssima admissió que *erdi* pogués passar a *-èrdola* i accentuat a la *e*, però el bon professor es treu d'una impertinent butxaca, on el guardava 50 des del seu «College» de grec, aquest ὄρος 'muntanya'. Mai hi ha hagut res semblant a *or* en basc o ibèric; 'muntanya' és *mendi* bc. i ib. ni tan sols en el compartiment occidental del lèxic indoeuropeu: MEN-/MON- en italo-cèltic, BRGH- en germànic i altres matisos cèltics que tiren cap al sorotàptic; el

bc. *or* no ha estat mai altra cosa que el pronom demostratiu o el nom del 'gos'! I no oblidem que ibèric i basc eren dues llengües molt divergents em temps romans, per més que tinguessin un pare o avi comú.—⁴ Per tant cal comptar també amb la possibilitat que OLÉRDULA resulti d'una suma d'aquest element amb el cos principal del d'ILERDA (amb la seva variant *ilderda* /*iltirda*). Així: *Ol-derd-ula* >*Olèrdula*; amb -LOE-> ILE per assimilació o -LE- pér dissimilació.

OLESA

I. OLESA *de Montserrat*, vila a la vorera esquerra de Llobregat, aigües avall de la muntanya i del seu monestir, quasi a mig camí de Terrassa.

PRON: *ulézə*, a la vila mateixa, amb gentilici *olesans* (Casac. 1920); oscil·lant entre *ulézəi* *ulézəoi* en els masos veïns, 1924; i després i abans a molts pobles pròxims.

MENCIONS ANT. 963: Deia Miró comte i marquès de Barcelona: «tibi Digfredo fidele nostro --- vendo --- castrum --- q. vocatur *Camba*, in comit. Barc., in loco voc. *Ollesa* --- affr. --- Circii, in com. *Manresa* vel in term. *Vacherissas*» (*MarcaH* §101, col. 883). 982: diploma de Lotari confirmant a Ripoll moltes esglésies i béns, entre ells «in cacumine *Montis Serrati* eccl. Ste. Marie --- et alodem de *Evolosa* ---» (*Cat. Car.* II, 172.9).¹ 991: *Oulesa* (Mas., *NHBna.* XIII, 267).

1013: «ego Salla, prollis --- et --- donamus canonicis Ste. Eulalie Barc., ipsam ecclesiam vel parr. de *Evolosa*, in com Barc., secus fluvium q. d. *Lupricato* --- *Evolosa* --- *Evolosa* ---» (del *Lib. Priv.* f.º 72 de l'Arx. Cat. Bna., transcrit en Moreau XVII, 228, també Mas, *NHBna.* IX, 136 (davant 1012). 1027: probt. es refereix a Olesa de Montserrat una deixa en test. sacramental en el castell d'Ardèvol «ad. Sta. Ma. *Serratexi* et ad Sto. Cucuphato pariliatas de alaude in *Palacio*, et ad sto. Petro Barchinone unum alaudem de *Ohuesa*» (Arx.Sols.). 1193: test. deixant a la filla «2000 sol. in pignors de *Ulesa*» (de Montserrat evidt.) altrament segmentat d'*Eulesa* en *Li.Bl. de Santes Creus*, 396.27. 1193: *Ollesa* de Monte Serrato (*Cart. St.Cugat* III, 330). 1359: vila d'*Aulesa* (*CoDoACA* XII, 19). 1367-73: el terminal de la vegueria de Bna. passava llavors per «*Haulsa de Muntserrat* --- Coll de Brau ---» (*ZRPh*, XIII, 99).

II. OLESA *de Bonesvalls* poble amb mun. i parr. en una vall interna, quasi equidistant entre Bna., Vilanova i Vilafranca. Des del cim del Montau, damunt d'Oleseta, jo veia, el 1924 el poblet arrupit a sota; i, al lluny, uns 30 k. al N, el gros caseriu d'Olesa, al peu de Montserrat. No cal dir que el diminutiu *Oleseta*